

debeat: Mandamus, quatenus (nisi canonicum aliud obviet) ipsum Monachum officium Sacerdotis libere exequi permittatis.

C A P. XI.

Si Græcus Episcopo Latino subiectus ordinatur sine Latini licentia a Græco, interdicitur sibi executio: si vero de licentia, tunc toleratur.

Idem C. Presbytero a Cardinali, Apostol. sed. Legato. (an. 1202. Roma in Siciliam.)

Quod b translationem Pontificis: [& infra. 1] Consultationi tuæ taliter respondemus, quod cum Clericus Græcus, Episcopo Latino subiectus, a Græco Pontifice ordinatur: nisi de mandato, vel licentia sui Episcopi fiat, interdicienda est ei ordinis executio sic suscepti, tanquam ab alieno Pontifice, sine mandato vel licentia sui Episcopi ordinato. Si vero de mandato vel licentia sui Præsulis, a Græco Pontifice, secundum morem Græcorum fuerit ordinatus, licet culpandus sit Episcopus Latinus, qui Clericos suos a Græco facit Antifite ordinari, quamdiu tamen talis mos ab Ecclesia toleratur, impediri non debet ab executione ordinum taliter susceptorum.

[1 Super eo vero, quod nos consuleret voluisti, quod multi Græcorum Clerici consistentes in diocesis Latinorum ab Episcopis Græcis non in quatuor Temporibus, interdum omnes ordines simul, nonnunquam partem recipiunt, qui postmodum prohibentur a Latinis Episcopis celebrare.]

C A P. XII.

Ordinatus a Papa, sine licentia Papæ, ad superiores ordines non promovetur.

Idem Mutinensi Episcopo. c (an. 1202.)

Cum d in distribuendis: [& infra.] Meminimus a nobis fuisse suppliciter e postulatam, & clementer indultam, ut quia præfatus A. Ecclesiæ Romanæ Subdiaconus erat, mandarem ipsi per Bononensem Episcopum promoveri.

C A P. XIII.

Duo sacri ordines non possunt conferri eidem uno die, vel duobus, continuato jejuniis.

Idem eidem, & Magistro f H. Subdiacono nostro, (an. 1202. Roma in Æmiliam.)

L iteras vestras g recepimus super inordinata ordinatione Imolensis electi, quem Bonon. Episcopus præcedenti Sabbatho in Diaconum, & sequenti die Dominico (continuato jejuniis) in Presbyterum ordinavit. In quo, quantum uterque deliquerit, evidenter intelligit, qui prudenter attendit. Si enim utrumque ordinem eodem die conferre illi non licuit, pari non licuit ratione unum ordinem uno die, & alium h altero, (jejuniis continuato) conferri: cum propter continuationem jejunii fictione canonica, sive mane diei Dominicæ trahatur ad Sabbathum, sive vespera Sabbathi ad diem Dominicam referatur, profecto mane cum vespera, seu vespera cum mane, ad eundem diem pertinere dicetur. Nam si quantum ad hunc necessitatis articulum pertinet, mane ad unum diem, & vespera referatur ad alium, cur esset continuatio jejunii necessaria, cum & Sabbatho ante coenam, & Dominica ante prandium intelligantur esse jejuni?

Præfatum itaque Bonon. Episcopum (ut puniatur, in quo deliquit) a collatione ordinum, Diaconii scilicet, Presbyterii

a Idem C. titulo S. Laurentii Presbytero, &c. ut est in 3. comp. & in c. 3. sup. de usu & auctor. pall. b Cap. 3. eod. tit. in 3. comp. c & Magistro Uberto, ut est in 3. comp. d C. 4. eod. tit. in 3. comp. e humiliter. f Huberto Canon. Modiciensi. al. H. Theologo nostro, Modicien. Canonico. g Cap. 5. eod. tit. in 3. comp. h Alias ita: & alium in alio. i Vide Gloss. l. 1. in verbo, separatum. De usufr. acc. & Instit. de leg. §. si eadem in gl. k Vide l. Titius & ibi Bart. ff. de lib. & postb. & in l. hæc verba. ff. de verb. signifi.

rii, alterum vero ab executione officii Sacardotalis tamdiu volumus manere suspensos, donec de illis aliter disponamus.

C A P. XIV.

Ordinans puerum tredecim annorum in Diaconum, suspenditur a collatione ordinum: & ordinatus ab ipsius executione usque ad ætatem legitimam.

Honorius II. Episcopo, & Archidiacon. Legion. (an. 1220. Roma in Hispaniam.)

V el non est compos a sui Episcopus Conventren. vel nimis videtur a se scientiam repulisse, qui M. puerum latorem præsentium adhuc XIII. b annorum contra factorum canonum instituta, inordinate in Diaconum dicitur ordinasse, in ludibrium ordinis Clericalis: [& infra. 1] Dignitati vestre mandamus, quatenus si rem inveneritis ita esse, prædictum Episcopum a collatione ordinum suspendentes, ipsum, ut eidem M. quem ab executione officii Diaconi usque ad ætatem legitimam in injuriam suspendimus ordinantis, provideat in Ecclesiastico beneficio competenti, per censuram Ecclesiasticam compellatis.

[1 Quod utique si nobis pleno constaret, quantumcumque sumus proniores ad veniam, quam ad debitam ultionem, taliter hoc castigaremus in ipso, quod ex pœna culpa notoria redderetur, & revelata ejus ignominia efficeret alios in similibus cautiore. Nolentes autem hoc relinquere indiscussum.]

C A P. XV.

Episcopus conferens eidem uno die plures sacros ordines, etiamsi de mandato Metropolitanæ hoc fecerit, ab ordinandis potestate suspenditur.

Idem Leton. d & Cal. Abb. (an. 1210.)

D ilectus e filius f G. Humilien. Canonicus, nostro datum Apostolatu referavit, quod Humilien. g Ecclesiæ suo viduata pastore, Canonici ipsum unanimiter elegerant: qui cum esset citra sacros ordines constitutus, Archiepiscopus h Cassalens. Metropolitanus eorum Episcopo Trecent. mandavit, ut eum uno & eodem die ad tres sacros ordines promoveret: quod ille (non ausu proprio, sed i ipsius Archiepiscopi mandato) perfecit. Cum ergo nobis constiterit supradictum Episcopum in pluribus deliquisse, tum quia sine mandato Archiepiscopi (ut ipse confessus extitit) ad hujusmodi ordinationem inordinate processit: tum quia sit de mandato Archiepiscopi constaret, cum illi hujusmodi dispensatio a canone minima sit permessa, ipsi obtemperare non debuit in hac parte: tum etiam quia reatum perjurii sæpius variavit, jurando prius, quod Archiepiscopus id præceperat, & postea, quod illud non mandaverat in judicio confitendo: ipsum tamdiu ab ordinandi potestate, donec nostram meruerit gratiam, obtinere.

C A P. XVI.

Ordinatus ad sacros cura tempora statuta, ordinem recipit, & post penitentiam cum eo dispensat Episcopus.

Gregorius IX. Archiepiscopo Baranensi. (an. 1228. Roma in Apuliam.)

C onfultationi tuæ taliter respond. quod eos, qui extra tempora statuta sacros ordines receperunt, characterem non est dubium recepisse: quos pro transgressione hujusmodi [primo eis penitentiam imposita competenti] sustinere poteris in susceptis ordinibus ministrare.

C A P. XVII.

Oculus criminofus, præter homicidam, post penitentiam

a Nota ex hoc textu, quod per opera alicujus cognoscitur discretio mentis ejusdem. b vet. XII. c al. Diaconatus. d al. Leonens. & Salabriens. Abb. al. Leon. & Salabriens. Abb. al. Leonem. & Sal. Abb. al. de Leon. & Sabbat. Abbatib. e Cap. 1. eod. tit. in 4. comp. f omnes fere manuscr. ita habent. g VII. Imolicens. al. Imilir. h Calacens. i C. Barb. ita: sed ipsius Archiep. ut ipse confessus extitit, mandata.

tiam in susceptis ministrat, & ad superiores ascendit: ante penitentiam monetur, ut etiam in susceptis non ministret.

Idem (an. 1229. Rome.)

Quæsitum est de Sacerdotibus, vel aliis Clericis, qui per a reatum adulterii, perjurii, homicidii, vel falsi testimonii, bonum conscientie rectæ perdidissent: [& infra.] Respondemus, quod si proposita crimina ordine judiciario comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debeat hi (præter b reos homicidii) post penitentiam e in jam susceptis, vel suscipiendis ordinibus impediri: qui si non penituerint, monendi sunt, & sub interminatione divini judicii obtestandi, ut in testimonium suæ damnationis, in susceptis etiam ordinibus non ministrent.

TITULUS XII. DE SCRUTINIO IN ORDINE FACIENDO. C A P. UNIC.

Episcopus interrogatus in scrutinio Episcopi ordinandi, potest respondere illum dignum, si non novit illum indignum.

Innocentius III. (an. 1206. Roma in Hispaniam.)

E X parte e tua fuit propositum: [& infra. 1] f. t. t. resp. quod cum aliquem in Diaconum, vel Presbyterum promovemus, præter Diaconum, qui nobis assistit, dicit: Postulat sancta mater Ecclesiæ hunc Diaconum, vel Subdiaconum, ad onus Præbyteratus, vel Diaconatus assumi: & nobis interrogantibus, si eum cognoverit esse dignum, idem respondet, quod quantum humana fragilitas nosse finit, & scit, & testificatur illum ad hujusmodi onus officii esse dignum. Unde in tali responsione aliquem peccare non credimus, dummodo contra conscientiam non loquatur f: quia non simpliciter illum asserit esse dignum, sed in quantum humana fragilitas nosse finit: cum illum, quem indignum esse non novit, dignum debeat æstimare. Hujusmodi ergo responsione secure uti poteris, nisi forte de indignitate tibi constiterit consecrandi. Si autem illum indignum esse cognoscis, Metropolitanæ (priusquam ad hujusmodi scrutinium veniat) secreto studeas nunciare, vel intimare g: quamvis nos interrogationem hujusmodi non in consecratione Pontificis, sed in ordinatione Diaconi, vel Presbyteri faciamus.

[1 Quæsisisti præterea per sed. Ap. edoceri, ut cum Episcopi ad consecrationes Episcoporum ab Archiepiscopo suo, vel etiam ab alio evocentur, & ipsi electum Metropolitanæ offerant consecrandum, dicentes: Reverende pater, postulat sancta mater Ecclesiæ hunc electum in Episcopum consecrari; & interrogante Archiepiscopo si sciant illum esse dignum, respondeant, quod illum sciunt & credunt pariter esse dignum, & se in responsione hujusmodi, ne offenderes hominem, Deum existimes offendisse, quandoque præter, quandoque contra conscientiam respondens, cum electi consecratio, aut minus tibi cognita, aut penitus sit ignota, qualiter in hujusmodi interrogationibus salva conscientia valeas respondere. Ad quod]

TITULUS XIII. DE ORDINATIS AB EPISCOPO, QUI RENUNCIAVIT EPISCOPATUI. h C A P. I.

Episcopus, qui renunciavit loco tantum, invitatus conserve potest ordines, sicut prius. Si vero & dignitati, cum ordinato

a al. propter. b Gloss. in §. homicidium. in authent. de pac. juram. firm. coll. 10. c al. ita: post penitentiam injunctam. d al. in ordinibus. e c. 1. de scrus. fac. in 3. comp. f Vide l. presenti, cum nor. C. de his, qui ad Eccl. confug. g In omnib. manuscr. desunt hæc 2. verba: vel intimare. h In nonnullis antiquis ita: resignavit Episcopatum: & in multis habetur ita hic tit. De ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatu, vel excommunicato Tom. II.

per eum ad minores, vel ignorasset ad sacros dispensat Episcopus suus: cum ordinato vero scienter ad sacros, non dispensat.

Alexander III. Toletano [al. Tolosano] Archiepiscopo.

R Equisivit a nobis tua fraternitas, utrum Clerici, qui post renunciationem b factam a prædecessore tuo ordines receperunt, in ipsis debeant remanere: [& infra. 1] Respondemus igitur distinguendo, utrum renunciaverit loco tantum, an loco simul, & dignitati. Nam in primo casu ordines (sicut antea) rogatus ab Episcopo aliquo, poterit de ratione conferre. In secundo vero casu, distinguendum putamus, utrum sacros e contulerit, an minores. Si enim a tali ordine usque ad Subdiacon. aliquis acceperit, quia & hujusmodi ordines a non Episcopis quandoque conferuntur, & in illis deservire poterit, & ad majores (si idoneus fuerit) promoveri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit, quia indignum se fecit, executionem officii non habebit, ubi autem non scienter d, poterit (nisi crassa & supina fuerit ignorantia) discretus Pontifex dispensare.

[1 Aut ad majores de jure canonum promoveri. Nos igitur, quia nobis non plenarie de veritate constat, non possumus tibi super hoc breviter respondere.

C A P. II.

Breve est. Gregorius IX. (an. 1228. Rome.)

Cum Clericis, qui ab excommunicato Episcopo ignoranter ordines receperunt, per suos poterit Episcopo dispensari.

TITULUS XIV. DE ÆTATE, ET e QUALITATE, ET ORDINE PRÆFICIENDORUM. C A P. I.

Non summatetur. Ex Concilio Pictaviensi. c. decrevit. (1078. in Gallia.)

U T Abbates f, Decani, & Præpositi, qui Presbyteri non sunt, Presbyteri fiant, qui Archidiaconatus tenent, Diaconi: qui vero Archipresbyteratus, Presbyteri fiant, aut amittant honorem. Quod si aliqua justa causa prohibente, Presbyteri, aut Diaconi esse non potuerint, prælationes amittant.

C A P. II.

Ecclesiæ dispensative minori concessa, non per Laicos, sed per Clericos regi debet, donec ille perveniat ad ætatem.

Alexander III. Cantuariensi Archiepiscopo. (an. 1169. Roma in Angliam.)

E X g ratione: [& infra. 1] Accepimus autem, quod h Conventren. Episcopus pueris, qui sunt intra decennium constituti, in Archidiaconatu R. Archidiaconi Cistrensi. i Ecclesiæ plures concessit, quæ non per Clericos, sed per Laicos disponuntur. Unde quoniam non debet hoc aliquatenus tolerari: mandamus, quatenus prædictum Episcopum super his corripas, & Clericis idoneis administrationes, & custodiam præscriptarum Ecclesiarum, donec prædicti pueri ad congruum veniant ætatem (Laicis amotis) committas. Eidem Episcopo prohibens, ne de cætero Ecclesiæ, nisi personis, quæ ætatem, & scientiam habeant, regendas concedat. Quod si secus egerit, ei debitam penam infligens, institutionem & concessionem ipsius, omnino k viribus carere decernas.

G Tibi

a Post Conc. Lateran. sub Alex. III. parv. 26. c. 18. & c. un. eod. tit. in 1. comp. b al. resignationem in uno. c In C. Barb. sacros ordines, &c. d Vid. l. indebiti. C. de cond. indebiti l. sed & si quis. §. si ff. si quis caution. e Al. qualitate ordinandorum & ordines, &c. f Cap. 1. eod. tit. in 1. comp. g Cap. 3. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lateran. sub Alex. III. p. 25. c. 1. h Eboracensis. i Cestrensis. k In quibusdam impressis legitur, omnibus: sed in manus. omnino.

[1 Tibi commissa dignitatis, & consideratione legationis, ad universas Ecclesias tuae legationis, aciem sollicitudinis tuae extendere debes: & quae enormiter, seu contra iustitiam facta fuerint, pastoralis cura corrigere & emendare, quatenus de commissis omnibus coram patrefamilias plenam reddere valeas rationem, & tibi pro labore & sollicitudine tua merces copiosa cumuletur in caelis.]

C A P. III.

Regimen Ecclesiae minori XIV. annis committi non debet.

Idem Alex. III. Cantuarien. Archiepiscopo, & eius Suffraganeis. (an. 1170.)

Indecorum est, ut hi debeant Ecclesias regere, qui non noverunt gubernare se ipsos: cum ad Ecclesiarum regimen tales personae sint admittendae, quae discretionem praestent, & morum fulgeant honestate. Nolentes itaque sustinere, ut parvulis Ecclesiae regimen committatur: mandamus, quatenus nemini intra annum XIV. constituto, personatum cuiuslibet Ecclesiae concedere praesumatis: scituri pro certo, quod si contraire praesumpseritis, quod inde feceritis, irritabimus, & inobedientiam vestram graviter puniemus.

C A P. IV.

Ad regimen Ecclesiarum non debet institui indignus scientia, moribus, vel aetate: & qui habet duas Ecclesias, alteram dimittere cogitur, nisi causa subsit.

Idem (an. 1180. Roma in Galliam. Tornaciensi Episcopo.)

Am te c. decet: [& infra.] Arctius inhibemus, ne personas, quae in Ecclesiis tui Episcopatus ad curam animarum fuerint ordinandae, in ipsis instituas, nec aliqua occasione, vel etiam literarum nostrarum obtentu institui patiaris, quae scientia, moribus, & aetate, Concilii non congruant institutis. Sed etiam habentes plures Ecclesias, quae ex una non pendeant, tibi liceat appellatione postposita cogere ad unam ipsarum, quam maluerint, dimittendam, nisi ita fuerint tenues in substantia, quod proprios Sacerdotes non possint convenienter alere.

[1 In ordinandis Ecclesiis tuae dioecesis curam habere, ne ullus in eis contra decreta, quae in Lateran. Conc. edidimus, vel etiam contra antiquas sacrorum canonum sanctiones Clericus ordinetur, sed tales in ipsis sagas ponere, qui commissi sibi gregis curam commode gerere possint, & exemplo boni operis ad virtutes alios invitent. Inde est, quod praesentibus literis tibi.]

C A P. V.

Is, qui nondum est in sacris, si alias est idoneus, ad regimen parochialis Ecclesiae dispensative potest assumi.

Idem, e Roma in Liguriam Lexoviensi Episcopo.

Præterea si licet ad regimen g. parochialis Ecclesiae non debeat aliquis, nisi Subdiaconus sit ad minus, admitti: dispensative tamen in minoribus ordinibus constituti consueverunt assumi: h. dum tamen tales sint, quod infra breve tempus possint in Presbyteros ordinari.

C A P. VI.

Propter necessitatem, & utilitatem Ecclesiae, compelluntur Clerici ipsius recipere ordines, suis beneficiis non annexos.

Idem, K. (an. 1130. Romae.)

Quæris a nobis, quid agendum sit de Clericis tuæ jurisdictioni commissis, qui cum beneficiis Ecclesiasticis multis abundent, a te commoniti nolunt ad majores ordines promoveri, se tale n. quid secreto commississe dicentes, quod eos salva conscientia ordinari non sinit. Cum

a Cap. 4. eod. tit. in 1. compil. & post Conc. Later. parv. 25. c. 2. Vid. cap. 3. de Judic. in 6. can. 6. Synod. Londin. an. 1150. sub Eugen. b Vid. l. omnes. C. de his, qui ven. ar. impe. & in l. fin. C. de jurisd. om. jud. c Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. d In antiquis legitur, habere. e al. Exoniensis Episcopo. f Cap. 6. eod. tit. in 1. compil. g al. presbyteratum. h al. admitti. i al. qui. x Brigien. Episc. al. Bragan. l multum, in omnibus manuscriptor. m al. sacros. n Ut verbi gratia, homagium, vel simoniam in ordin.

igitur super hoc casu videantur sacri canones discordare (cum quidam dicant eos minime compellendos, alii vero contrarium asseverent) omnis contrarietatis vinculum praesenti pagina enodamus. Statuentes, ut si praedicti Clerici perceptione majorum ordinum propter occulta sua peccata se indignos esse fatentur, inferiores in Ecclesia, quorum sit vita probabilis, praerantur eisdem. Et nisi forte illi, qui ordinari pro jam dicta causa recusant, in aliis Ecclesiae servitiis valde utiles fuerint, auferantur eis beneficia, & aliis canonice conferantur. Quod si pro sola voluntate renuerint ordinari, & suaserit utilitas Ecclesiae, aut necessitas, ipsos (dummodo idonei sint) ad majores ordines recipiendos, per amissionem locorum, & beneficiorum subtractionem appellatione cessante compellas.

C A P. VII.

Eventus mortalitatis infirmi, non impedit promoveri ejus Medicum peritum, sollicitum, & traditiones artis observantem.

Clemens III. R. Colon. Canonico. b (an. 1189. Romae.)

Ad aures nostras te significante pervenit, quod cum in arte Physica eruditus sis, pluribus juxta ipsius artis traditionem exhibuisti cum diligentia Medicinam, licet pluries in contrarium successerit: & quibus putabas adhibere medelam, medicinis perceptis, mortis periculum incurrerunt. Verum quia ad sacros ordines desideras promoveri, super eo nos consulere voluisti. Tibi breviter respond. quod si super praemissis conscientia tua te remordeat, ad majores ordines de nostro consilio non ascendas.

C A P. VIII.

Qui steterit per annum in suspensione, privatur beneficio, quod prius habebat, & quod interim acquisivit.

Celestinus III. (an. 1195. Roma in Apuliam.)

Cum bonae memoriae Clemens Papa praed. n. I. Buccarum, & quosdam alios Baran. Clericos vocavisset, ut ad praesentiam ipsius accederent, H. Archid. suo, quem graviter laeserant, responsuri: quia venire juxta mandatum Apostolicum contempserunt, in eos fecit sententiam suspensionis promulgari: in qua triennio permanentes, quidam ex ipsis suspensi, aliud beneficium Ecclesiasticum sunt adepti. Et quia utrum beneficia sic recepta possint rationabiliter retinere, nos consulere voluisti: respondemus, quod non licet eis illa, quae habuerunt beneficia, vel quae postmodum sunt adepti, aliquatenus retinere. Unde Baranen. Archiepiscopo dedimus in mandatis, ut eos pro tanta pertinacia, & contemptu Apostolico g. beneficiis, quae habent, non differat spoliare.

C A P. IX.

Subdiaconus in Episcopum eligi potest.

Innocentius III. Mutinensi Episcopo. (an. 1207. Roma in Emiliam.)

Multis multoties, an Subdiaconus in Episcopum eligi valeat, haesitatur. Siquidem Urbanus Papa primus h. decrevit, ut nullus in Episcopum, nisi in sacris ordinibus religiose vivens inventus fuerit, eligatur: sacros, inquit, ordines Diaconatum dicimus, & Presbyteratum: hos si quidem solos primitiva Ecclesia legitur habuisse.

conos

a Al. asseverant. b al. Cantori. R. al. Canonico Cremonensi. Vid. Neubrig. p. 135. c Cap. 2. eod. tit. in 2. compil. d In antiquis exemplar. ita: quod in arte ph. er. plurib. juxta ipsius artis traditiones, &c. e Cap. 5. eod. tit. in 2. compil. f factum narrat, quia idem si per annum. Joann. Andr. g Vide l. 1. Si quis jus dic. non obr. & l. 1. ff. de postul. 30. dist. c. si quis extra. h Exar. dist. 60. cap. nullus in Episc. vide Pann. lib. 3. tit. de elect. sum. Pontif. c. 5.

conos vero (quia etiam ipsi ministrant altaribus) opportunitate exigente concedimus in Episcopos eligi, si tamen a praecleara scientia, ac religionis existant, quod ipsum non sine Romani Pontificis, vel Metropolitanis licentia fieri permittimus. In quibus verbis innuitur, quod Urbanus ad statum primitivae Ecclesiae se referens (in quo Subdiaconatus ordo sacer minime dicebatur) instituit, ut de Subdiacono (nisi utilitatis causa, & tunc etiam nisi de permissione Metropolitanis, vel Romani Pontificis) non posset electio celebrari. §. 1. Verum cum hodie Subdiaconatus inter sacros ordines computetur, sicut Urbanus Papa II. sub his verbis b. expressit: Erubescant impii, & intelligant iudicio Spiritus Sancti eos, qui in sacris ordinibus Presbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu sunt positi, si caste non vixerint, excludendos ab omni eorumdem gradu dignitate. Et iterum: c. Nemo ad sacrum ordinem permittatur accedere, nisi aut virgo, aut probatae castitatis existat, & qui usque ad Subdiaconatum unicam, & virginem habuerit uxorem. Et ad similitudinem Diaconi, & Presbyteri Subdiaconus debet continentiam observare: sicut & in sexta Synodo d. constitutum est: ut e. si quis eorum, qui ad Clerum accedunt, nuptialium jure mulieri voluerit copulari, hoc ante Subdiaconatus ordinem faciat. Et beatus f. Gregorius statuisse legitur, ut nullum facere Subdiaconum praesumant Episcopi, nisi qui se caste viderunt promiserit. g. §. 2. Nos volentes super hoc articulo disceptationis materiam amputare, statuimus, ut Subdiaconus in Episcopum valeat libere eligi, sicut Diaconus, vel Sacerdos.

C A P. X.

Irregularis, & in minoribus potest dispensative in Abbatem institui.

Idem Innoc. III. tit. S. Crucis Presbytero Cardinali. (an. 1208. Roma in Bulgariam.)

Tuam in Domino diligentiam commendamus h. quam super monasterio sancti Quirici reformando dignosceris adhibere: Mandamus, quatenus si non potes eidem monasterio de persona idonea melius providere, tu Monachum illum, quem literis tuis de honestate, ac industria commendasti, per quem status ejusdem loci creditur reformandus i. (nullum prorsus habens respectum ad petitionem illicitam, quam quidam Laici faciebant, sed ex tua duntaxat provisionis officio) instituas in Abbatem: ita videlicet, quod ad sacros ordines non ascendat: cum instante necessitatis articulo possit in Abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus, & Laici memorati non sint consanguinitate, vel affinitate conjuncti Monacho memorato, ut ex ipsorum petitione debeat contra eum aliqua sinistra suspicio suboriri.

C A P. XI.

Abbas, si est Presbyter, & est benedictus, conferre potest ordinem clericalem.

Idem Rotomagen. Archiep. (an. 1210. Roma in Galliam.)

Cum contingat interdum, quod Laici ad Monasteria convolantes, a suis Abbatibus tonsentur: requisisti, an Clericatus ordo in tonsura hujusmodi conferatur? Super quo tibi respond. quod cum in 7. Synodo sit statutum l. ut Lectores per manus impositionem licentia sit unicuique Abbati in proprio monasterio solummodo faciendi, dummodo ipsis ab Episcopo (secundum morem praeficiendorum Abbatum) manus impositio facta noscatur, & constet eum exi-

a Spectata. b Refertur etiam in Pann. l. 3. tit. de cont. Cler. cap. 103. c 32. dist. cap. nemo, & Pannor. ibid. cap. 104. d 32. dist. si qui eorum. e Cap. 6. & Pann. ibid. f l. 1. epist. 42. ad Petrum Subdiaconum Siciliae. g Vide 32. dist. ante triennium, & l. secundum, cum nor. per Bart. §. cum placuisset. de origine juris. h in antiq. commendantes. i al. informandus. x c. 1. eod. tit. in 4. comp. l. dist. 69. quoniam.

tere Sacerdotem: per primam tonsuram, juxta formam Ecclesiae datam, a talibus clericalis ordo confertur.

C A P. XII.

Si Canonicus regularis factus Monachus, iusta de causa ad canoniam reversus, ibi postea praeficiatur, licite tenere poterit praelaturam.

Idem. (an. 1210. Roma in Galliam.)

Inrelleximus a, quod cum in monasterio tuo fueris laudabiliter conversatus, ad monasterium sancti Innocentii i. talis ordinis accessisti: ubi cum aliquandiu in ipso ordine permansisses, demum ad eor. reversus de Metropolitanis, & aliorum consilio ad primam domum redire curasti, in qua tandem sub regularis observantiae disciplina taliter Deo, & hominibus placuisti, quod per tuorum exigentiam meritorum fratres tui praefecerunt te unanimiter in Abbatem. Ne igitur occasione morae, quam in praescripto monasterio contraxisti (quasi conscientia tua te remordeat) in susceptae administrationis cura tepescas, attendentes, quod cautum est in canone, b. ne qui Canonicus regularis, nisi forte publice lapsus sit (quod absit) efficiatur Monachus: & si factus fuerit, ad Canonicatus ordinem revertatur, ultimus in choro manendo, cucullam ad memoriam delaturus: Discretionis tuae c. mandamus, quatenus circa curam tibi commissam, sollicitudinem exercere studeas indefessam, & taliter frequentia bona continuare prioribus, quod dignum a Deo possis meritum expectare.

1 Innocentii] V. C. Vincentii Laudonensis nigri: vel Vincentii Laudonensis Ordinis S. Augustini.]

C A P. XIII.

Ordinatus ad sacros sine titulo, ab ordinatore iuste perit beneficium.

Idem. (an. 1214. Roma in Hispaniam.)

Accepimus d, te nostris auribus intimante, quod quidam Clerici, qui ad sacros ordines sine titulo sunt promoti, te ad Ecclesiam Bracaren. super beneficiis obtinendis infestant: [& infra.] §. 1. Licet igitur in ordinationibus Clericorum illam tu, ac praedecessores tui diligentiam debueritis adhibere, ut minus idonei non ordinarentur a vobis, ac ideo post promotionem eorum exceptionem non poteris praetendere contra illos, nisi forte, postquam promoti fuerint, reddiderint se indignos: ex superabundanti tamen, quando scribere pro talibus nos oportet, facimus in literis nostris apponi, ut si ordinatus, pro quo scribimus, idoneus habeatur, & Ecclesiastico beneficio non indignus, ei ab ordinatore, vel successore ipsius competens beneficium tribuatur: cum etsi tecum de jure agere vellemus, te possessum merito ad provisionem eorum compellere, quos a te, vel praedecessoribus tuis ordinatos fuisse constaret, eo praesertim, quod ad obtinendum Ecclesiasticum beneficium eos debes idoneos reputare, quos ad ordines suscepisti. Unde graviter sustinere non debes, sed nobis potius devote inclinare teneris, si illos examinari per alios facimus, quos sine examinatione non credimus ordinatos, antequam ad provisionem eorum te compellere velimus. §. 2. Mandamus igitur, quatenus eis, pro quibus te contigerit recipere nostra mandata in forma communi, in majori Ecclesia, vel aliis Ecclesiis dioecesis Bracaren. providere non tardes. e. Exceptiones autem, si quas contra tales proposueris, praecipimus audiendas.

[1 Quibus etiam de cunctis redditibus Ecclesiae tuae tunc commode

a Cap. 2. eod. tit. de qualitate ord. in 4. compil. b 19. q. 3. mandamus. c In Cod. Barb. ita: Discret. tua taliter respondemus, quod circa, &c. d Cap. 3. eod. tit. de qual. ord. in 4. comp. e Vide l. si cui fundus. ff. de fun. instruct. & l. illi cum illo. ff. de usufr. leg.

mode ministrare non posses, presertim cum mandemus eisdem in Ecclesia provideri, qui nec meritis, neque scientia, aut etiam in parochialibus Ecclesiastica beneficia promerentur, ne dum in Ecclesia Bracarensi, quorum vita & scientia nobis est penitus ignota: de quibus si certitudinem haberemus, nec in majoribus Ecclesiis eis, nec in minoribus praeceperimus provideri, & licet idoneis in tuis capellis, & in aliis parochialibus Ecclesiis extra civitatem velis juxta mandatum Apostolicum providere, cum omnibus in majori providere non possis: ipsi tamen provisionem in Ecclesiis eisdem recipere dedignantur. Judices quoque, & monitores seu executores, ad quos literas nostras deportant, exceptiones tuas legitimas, quas in eorum propositis presentia, non admittunt, unde postulabas a nobis, ut tibi provideremus benignius in hac parte.]

CAP. XIV.

Minus idoneus in Sacerdotem promoveri, vel ad regimen animarum assumi non debet.

Idem in Concilio generali. a (an. 1215. Romae.)

Um sit ars b artium regimen animarum, districte precipimus, ut Episcopi promovendos in Sacerdotes diligenter instruant & informant, vel per seipso, vel per alios idoneos viros super divinis officiis, Ecclesiasticisque sacramentis, qualiter ea rite valeant celebrare. Quoniam si de caetero rudes & ignaros ordinare praesumpserint (quod quidem facile poterit deprehendi) & ordinatores, & ordinatos ultioni gravi decernimus subjacere. Sanctius enim est (in ordinatione maxime d Sacerdotum) paucos bonos, quam multos malos habere ministros: quia si caecus caecum ducit, ambo in foveam e dilabuntur.

CAP. XV.

Defectus scientia desicit jam promotum.

Honorius III. Capitulo Bremen. f

Uamvis multa proposita fuerint contra Episcopum Calinensem g, quia tamen confessus est coram nobis, se nunquam de Grammatica didicisse, nec etiam legis Donatum, & per evidentiam facti utque adeo de illiteratura, & insufficientia sua constat, quod contra Deum esset, & canonicas sanctiones, tantum in Episcopo tolerare defectum, ipsum a pontificalis officii executione, & ab administratione Calinen. Ecclesiae penitus duximus amovendum.

TITULUS XV. DE SACRA UNCTIONE.

CAP. I.

Ecclesia Graecorum in ordinationibus, & consecrationibus servare debet unctiones, quas servat Ecclesia Romana: Episcopus autem cum consecratur, inungitur chrismate in capite, & manibus: quod si fuerit praetermissum, per tres Episcopos est supplendum.

Innoc. III. b (an. 1204. Roma in Bulgariam.)

Um i venisset ad Apostolicam sedem x Bracarenfis Episcopus, qui in consecratione sua sacram non acceperat unctionem, quoniam apud vos non consecraverunt Pontifices, cum consecrantur, inungi, nos quod illi defuerat, mandavimus in ipso suppleri, facientes caput ejus, & manus per Alban. Episcopum, (assistentibus ei duobus Episcopis, secundum morem Ecclesiasticum) sacro chrismate deliniri: (& infra. i) §. 1. Scire te volumus duas esse species unctionis: exteriorem, quae ma-

a Conc. Lat. cap. 27. b Cap. 4. eod. tit. in 4. compil. c Sarius. al. Janius. d al. sacerdotii. e vel cadunt, vet. Matth. 15. f al. Britien. Colon. Dioces. g al. Calamitenfem. al. Talmen. h Patriarcha Constantiopolitano. i Cap. un. eod. tit. in 3. comp. x Brandiribaren. & rectius quam Bracarenfis, agit enim hic de quodam Episcopo Graeco: Bracarenfis Episcopatus in Hispania est. al. Bramemben. al. Bramurben. al. Bratulenf. al. Brumciberenf.

terialis est, & visibilis: & interiorem, quae spiritualis est, & invisibilis. Exteriori visibiliter inungitur corpus, interiori invisibiliter inungitur cor. De prima Jacobus Apostolus ait a: Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum. De secunda Joannes Apostolus ait b: Vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis: & non necesse habetis, ut aliquis doceat vos, sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus. Unctio visibilis, & exterior signum est interioris, & invisibilis unctionis. Unctio vero invisibilis, & interior, non solum est signum, sed etiam sacramentum: quia si digne sumitur, vel agit, vel auget absque dubio, quod designat. §. 2. Ad exhibendum autem exteriorem, & visibilem unctionem, benedicitur oleum, quod dicitur catechumenorum, vel infirmorum: & conficitur chrisma, quod ex oleo fit, & balsamo, mystica ratione. Per oleum enim nitor conscientiae designatur: juxta quod legitur: Prudentes d virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Per balsamum odor bonae famae exprimitur: propter quod dicitur e: Sicut balsamum aromatizans odorem dedi. §. 3. Hoc ergo chrismate ungi debet Episcopus, non tam in corpore, quam in corde: ut & interius nitorem conscientiae, quantum ad Deum, & exterius habeat odorem famae, quoad proximum. De nitore conscientiae dicit Apostolus f: Gloria vestra haec est, testimonium conscientiae nostrae, nam omnis gloria filia regis ab intus. De odore famae idem Apostolus ait h: Christi bonus odor sumus in omni loco, & alii sumus odor vitae in vitam, alii odor mortis in mortem. Debet enim Episcopus bonum habere testimonium & ab iis, qui sunt intus, & ab iis, qui sunt foris, ut cortina cortinam trahat: & qui audit, dicat, veni. §. 4. Hoc unguento caput, & manus Episcopi consecrantur. Per caput enim mens intelligitur, juxta illud i: Unge caput tuum, & faciem tuam lavas. Per manus opera intelliguntur k, juxta illud l: Manus meae distillaverunt myrrham. Manus igitur inunguntur m oleo pietatis, ut Episcopus operetur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Caput autem ungitur balsamo charitatis, ut Episcopus diligat Deum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente sua, & proximum suum sicut seipsum. Caput inungitur propter auctoritatem, & dignitatem, & manus propter ministerium, & officium. Caput enim ungitur, ut ostendatur illius representare personam, de quo dicitur per Prophetam n: Sicut unguentum in capite ejus, quod descendit in barbam, barbam Aaron. Caput o enim viri Christus, caput Christi Deus, quide se dicit p: Spiritus Domini super me, eo quod unxit me, evangelizare q pauperibus misit me. Manus Episcopi inungitur, ut ostendatur accipere potestatem benedicendi, & consecrandi. Unde eam eas consecrator inungit: Consecrare (inquit) & sanctificare digneris Domine manus istas, per istam unctionem, & per benedictionem nostram: ut quaecunque consecraverint, consecrentur, & quaecunque benedixerint, benedicantur in Nomine Domini.

[i Hoc enim catholica Ecclesia tenet, non solum ex praeccepto divino, verum etiam Apostolorum exemplo. In Exodo quoque legitur, praecipisse Moysi Dominum, ut Aaron, & filios ejus ungeret, quatenus sacerdotio ei fungerentur: & Anacleus Papa, origine Graecus, qui a B. Petro fuit in Presbyterum ordinatus, & postea in Apostolatus officio Clementis suc-

a Jac. 5. b 1. Joan. 2. c In multis impressis adduntur haec duo verba: ita facietis. Sed male: nec sunt in manuscriptis. d Matth. 25. e Eccles. 24. f 2. Corinth. 1. g Psalm 24. h 2. ad Tim. 1. i Matth. 6. k designantur. l Cant. 5. m al. ungitur. n Psalm 132. o 1. Corinth. 11. p Luc. 4. q al. ad evangelizandum.

cessit, tradidit in ordinatione sua, ungentes esse Episcopos, more Apostolorum, & Moysi, quia omnis sanctificatio in Spiritu Sancto consistit, cujus invisibilis virtus sancto chrismate est permixta. Unde]

Tractat de unctione Regum, & de differentiis in unctione inter Reges, & Pontifices. Panor.

§. 5. Unde in Veteri Testamento non solum ungebatur Sacerdos, sed etiam Rex, & Propheta: sicut in libro Regum a Dominus praecipit Heliae: Vade, & revertere in domum tuam per desertum in Damascum: cumque perveneris illuc, unges Hazael in Regem super Syriam: & Jehu filium Namis unges in Regem super Israel. Helisum autem filium Saphat, qui est de Abel-meula, unges Prophetam pro te. Sed ubi Jesus b Nazarenus (quem unxit Deus Spiritu Sancto, sicut habetur in Actibus c Apost.) unctus est oleo pietatis d pra confortibus suis: qui secundum Apostolum est caput Ecclesiae, quae est corpus ipsius: Principis unctio a capite ad brachium est translata, ut Princeps extunc non ungitur in capite, sed in brachio, sive humero, vel in armo, in quibus Principatus congrue designatur: juxta illud, quod legitur e: Factus est Principatus super humerum ejus, &c. Ad quod etiam significandum, Samuel fecit poni armum ante Saul f, cui dederat locum in capite ante eos, qui fuerant invitati. In capite vero Pontificis sacramentalis est delibutio g conservata, quia personam capitis in Pontificali officio representat. Refert autem inter Pontificis, & Principis unctionem: quia caput Pontificis chrismate consecratur, brachium vero Principis oleo delinitur: ut ostendatur, quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis potestatem.

Tractat de Christianorum omnium unctione.

§. 6. Quia vero Christus fecit nos in sanguine suo Deo nostro regnum, & Sacerdotes (propter quod Petrus b Apostolus i ait: Vos estis genus electum, regale sacerdotium:) idcirco in Novo Testamento non solum Reges, & Sacerdotes unguuntur, sed etiam omnes Christiani, bis ante baptismum, scilicet oleo benedicto, primum in pectore, deinde inter scapulas: & bis post baptismum, scilicet chrismate sancto, primum in vertice, demum in fronte. In pectore namque baptizandus inungitur, ut per k Sancti Spiritus donum abiciat errorem & ignorantiam, & suscipiat fidem rectam, quia l justus ex fide vivit. Inter scapulas, ut per Spiritus Sancti gratiam excutiat negligentiam & torporem, & bonam operationem exerceat: quia fides m sine operibus mortua est: ut per fidei sacramentum sit munditia cogitationum in pectore, & per operis exercitium sit fortitudo laborum. In scapulis, quatenus fides per dilectionem, secundum Apostolum n, operatur. In vertice vero baptizatus inungitur, ut sit paratus omni petenti de fide reddere rationem: quia per caput intelligitur mens, juxta quod legitur o: Oculi sapientis in capite ejus, cujus superior pars est ratio, & inferior est sensualitas. Unde bene per verticem, quae est superior pars capitis, intelligitur ratio, quae est superior pars mentis. In fronte ungitur baptizatus, ut libere consteatur, quod credit: quia corde p creditur ad justitiam, ore vero fit confessio ad salutem: memor ejus, quod Dominus ait: Qui me confessus fuerit coram hominibus, &c. Ante baptismum ergo ungitur oleo benedicto: & post baptismum chrismate sancto, quia chrisma soli competit Christiano. Christus enim a chrismate dicitur, vel potius a Christo dicitur chrisma: non secundum nominis formam, sed secundum fidei ratio-

a 3. Reg. 19. b al. Jesus venit Nazarenus, &c. c Act. 10. d deest dicitio, pietatis, in antiquis. Eph. 1. Col. 2. e Esa. 9. f 1. Reg. 9. g al. delinitio: sed recentibus literis: in ceteris, delibutio. h Vox, Petrus, deest in manuscriptis. i Apocal. 1. 1. Petr. 2. k Hebr. 10. l Abac. 1. m Jac. 2. n Gal. 5. o Eccl. 2. p Rom. 10. q Matth. 10. & Marc. 8. r Aug. tract. 133. super Joann.

nem. A Christo vero Christiani dicuntur, tanquam uncti deriventur ab uncto: ut omnes concurrant in odorem illius unguenti, cujus nomen oleum est effusum.

Tractat de unctione Chrismatis post baptismum, quae dicitur Confirmatio.

§. 7. Per frontis chrismationem, manus impositio designatur: quae alio nomine dicitur Confirmatio: quia per eam Spiritus Sanctus ad augmentum datur & robor. Unde cum caeteras unctiones simplex Sacerdos, vel Presbyter valeat exhibere, hanc non nisi summus Sacerdos a, id est, Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur (quorum Vicarii suat Episcopi) quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant: quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat: Cum autem (inquit b) audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu, tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum: cujus adventus per unctionis ministerium designatur: quia culumba c, in qua Spiritus Sanctus super Christum in baptismo descendit, ad vesperam in cataclysmo d revertens, ramum retulit virentis olivae, cujus utique sacramentum David e Propheta praenoscentis, exhibendam faciem in oleo praedicavit.

Tractat de Consecratione altaris. Abbas.

§. 8. Ungitur praeterea, secundum Ecclesiasticum morem, cum consecratur altare, cum dedicatur templum, cum benedicitur calix, non solum ex mandato legis divinae, verum etiam exemplo beati Sylvestri, qui cum consecrabat altare, illud chrismate perungebat: praecipit enim f Dominus Moysi, ut faceret oleum unctionis, de quo ungeret testimonii tabernaculum, & arcam testamenti, mensamque cum vasis. Verum unctionis sacramentum aliud g quidem efficit, & figurat, tam in Novo, quam in Veteri Testamento: unde non judaizat Ecclesia, cum unctionis celebrat sacramentum, sicut aliqui mentiuntur, qui neque Scripturas, neque Dei novere virtutem. §. 9. Monemus igitur, ut illum in ordinandis Presbyteris, & consecrandis Episcopis morem servet, & facias observari, quem Apostolica sedes observat: [& infra. i] Licet h Romanus Pontifex non utatur baculo pastoralis: tum propter historiam i, tum propter mysticam rationem: tu tamen ad similitudinem aliorum Pontificum poteris eo uti.

[i Qua disponente Domino cunctorum fidelium mater est, & magistra. Mirramus autem tibi per Cardinalem praedictum Pontificalia ornamenta, Caligas, & Sandalia, Amictum, & Albam, cingulum, & succinctorium, orarium, & manipulum, tunicam, & Dalmaticam, chirothecas, & annulum, planetam, & mitram. Pallium vero per dilect. fil. Jo. Capellanum n. antea miseramus, &c.

TITULUS XVI. DE SACRAMENTIS & NON ITERANDIS.

CAP. I.

In ordinato in Subdiaconum sine manuum impositione, & confirmato non chrismatis, sed olei unctione, non fiet iteratio, sed supplebitur praetermissum.

Inno-

a Episc. enim ordinarius est minister hujus sacramenti. Concil. Trid. sess. 7. de confr. c. 3. b Act. 8. c Matth. 4. Marc. 1. Luc. 3. d Gen. 8. e Psalm 108. f Exod. 30. g In C. Bar. aliud quidem efficit, & aliud figurat, &c. h Et licet. i Vid. Marcial. Lemovicens. Cent. x In quibusdam Cod. ita: de sacramentis iterandis vel non. Unus ita: De sacramentis iterandis, vel non iterandis.